

ס.א.ס.

לוגיה של המחטרת ביתה זרה לרוב השוב. אולם הכל התנאו בעובדה שנמצאו צעירים המוכנים להסתכן למען הכלל. והכל היו מוכנים להסתיר את המפעילים והפעילים. גם היום אין הקומוניסטים מהווים רוב ברחוב הערבי. אולם הם מהי ויום את המנהיגות היחידה. אנשי מפא"י נחשבים, לרוב בצדק, ל" סוכנים בזויים. מפ"ם, שתחילה ריכזה מסביבה כמה מטובי הכר חות הצעירים בציבור הערבי, הצליחה לשבור את רוחם בשנים ארוכות של צביעות, ולהפוך את רובם לגרוטאות חיות. היוזמים של מפלגה ערבית לאומית נחבלו עוד בצעדיהם הראשונים באגרוף הכבול של המימשל, ונאשו. הדרך פנתה לקומוניסטים.

★ ★ ★

והי התפתחות הרת-סכנות. הי קומוניסטים מפצים עתה את הסיסמה: הגדרה עצמית עד כדי היפרדות. פירושה: טיפוח רצונם של האזורים הערביים — הגליל המערבי והמשולש הקטן — לפרוש מן המדינה. התוצאה תהיה הגברת המאמצים להקים ישובים עבריים באזורים אלה, תוך הפקעת קרקעות, נישול הפלאחים והגברת השינואה ההדדית. ועצם הסכנה של ביתור המדינה תיצור בציבור הערבי אחירה של פחד ואיבטחון שתגביר את כוחם של הלאומנים הקיצוניים ביותר, אנשי ביג"י. זוהי קיסמה קיצונית ומסוכנת, מול הסיסמה הי קיצונית והמסוכנת של המשך היכוי תוך סילוף שיקולי הבטחון.

כך נוצר שוב שיתוף-פעולה טבי עי בין המימשל ומק"י. שני הצדדים ירוויחו. השנאה תגבר. אווירת המתיחות הנוכחית עלולה בכל רגע להוליד מרי אזרחי המוני, או גילויים של התנגדות אלימה. אם יקרה הדבר, יוכלו ראשי המימשל הצבאי ומנהיגי מק"י לברך את עצמם. הדבר יהיה לטובת עושי הערבים, מנהלי מנגנון החושך ושאר האכזרים של מוסד בן-גוריון. באותה מידה יהיה זה לטובת מנהיגי מק"י, שיצאו סוף-סוף מדלת האמות של כת פורשת ומבודדת, ויהפכו לתנועת-עם גדולה. כולם ירוויחו. אף לא אחד יסבול — מלבד מדינת-ישראל. כי מרי אזרחי ערבי בישראל ישבור את אחרוני הגשרים למרחב השמי, יפכן עוד יותר את מצבה הכטחוני החמור של המדינה, וישחיר את פני צה"ל בעולם.

★ ★ ★

והי קריאת ס.א.ס. הגיעה השעה האחרונה לבעלי הרצון הטוב בקרב שני העמים לקום ולעצור את האבן המתגלגלת, לפני שתגרום למפולת אשר תקברנו תחתה. דוגמאות בלתי-ספורות, החל במרד הערבי נגד השלטון הבריטי בארץ-ישראל וכלה ב" מלחמת-השיחרור של אלג'יריה, מוכיחות שאי-אפשר עוד לחסל מרד לאומי, אחרי שהגיע שלב מסוים. המרי הערבי במדינה עדיין לא הגיע לנקודה זו — אולם הוא קרוב לה מאד-מאד.

במשך עשר שנים נשמעו קולות שהזהירו מפני התפתחות זו. הם נשאו קולות קוראים במדבר של אמנות סלמות ודעות קדומות. אותם שגילו את העובדות כהתייחס, הוחזקו כמגוימים ורודפי סנסציות. הערבים היו רחוקים, אי-שם מאחורי מסך-הברזל של המימשל הצבאי, ובני תלאיביב וירושלים הרשו ל" עצמם להתיחס לכל הבעיה באדישות.

עתה מצללים פעמוני האזעקה. רק מטומ"ם מקצועי ישלה את עצמו שיצליח במקום שנכשלו אנגלים וצרפתים, הולנדים וספרדים. עת יפרוץ מרד לאומי אמיתי, נעמוד מולו חסרי-פתרון — כמותם.

עוד הגרוע עומד. עוד לא נגרפה בועם הגלים, הגועשים מסביב לעמודיו. הבה נעבור אותו, הבה נושיט את ידינו לאנשים הנאבקים בכנות לחימול משטר הדיכוי והעושק — לפני שיצליחו אלות המימשל ואבני מק"י למוטט בי מאמץ משותף את עמודי-התווך.

כמה שעות לפני כן עמדתי בחדר-התליה של מיכר עכו והקשבתי לטכס האזכרה של עולי הגרדום. מן הקיר הביטו בנו עיני התלויים — בן-יוסף, בית-צורי, גורון וחב" ריהם. דומה כי אנשי המימשל הצליחו בעשר שנים קצרות להשיג הישג שהאנגלים עמלו למענו במשך דור: ליצור נתונים למרי לאומי.

★ ★ ★

יחסו של הציבור הערבי במדינה עבר עד כה שלושה שלבים. הראשון החל למחרת מלחמת תש"ח. הערבים האמינו כי יחזירו לכפריהם ולאדמותיהם, ויבטלו את הגבלות-החרפה. כשעברו שנים והשינוי לא בא, סברו כי חלה אי-הבנה זמנית. הם היו מוכנים להמשיך את חייהם כמו בימי המנדט, כעם נשלט תחת ממשלה זרה.

השלב השני החל לפני שנתיים-שלוש. ב" הדרגה הבינו הערבים כי מצבם המדוכא במדינה אינו זמני, אלא הנהו ביטוי למהות המשטר במדינה. אמצעי-הספור של המימ של מצעו כל אפשרות של התארגנות ערבית. שלב זה הגיע לשיאו ליל ליל כפר-קאסם. לילה זה שבר את התקפה האחרונה של השתלבות במדינה. במקומה בא יאוש חדל-אונים. צעירים משכילים, חניכי המדינה, עברו בסיסנות את הגבול לארצות השכנות. אנשי

רשיון לעריכת הפגנת המסורתית בשעה המקובלת. הדבר נעשה בכונה בצורה שלא איפשרה לקומוניסטים שום נסיגה בכבוד. מי שעשה זאת הבין בלי ספק כי הקומוניסטים יקיימו את ההפגנה למרות האיסור, וכי ישפך דם.

עוד לפני עריכת ההפגנה נאסרו רוב סעי" לי מק"י בכפרים ובכרים, לפי רשימה ערו" כה מראש. ההמונים הוועמים שיצאו להפגנת הדמים היו נטולי הנהגה, מלבד הח"כים המחוסנים. אם לא נהרגו אנשים באותו יום בנצרת, הרי זה מקרה בלבד.

לא היתה זאת הפגנה קומוניסית טיית, למען קידום רעיונות מארכם ואנגלם. מאורעות נצרת היו ראי

פגישה היתה פורית. השתתפו רבה סקיד בכיר של הממשלה וחברי כנסת ערבי של מק"י. הפקיד פתח בדיונים. אנו זקוקים לעז" רתכם. יש מוימה לבטל את המימשל הצבאי ערב הבחירות הבאות, כדי לרכוש קולות למפא"י. אתה בעצמך יודע כי אינטרסים כלכליים חשובים מאד קשורים בקיום המימ של הצבאי. מאות אנשים התעשרו הודות לו, שטחים עצומים נלקחו מן הערבים ב" עזרתו. מזכירי לשכות-העבודה בערים סומ"י כים עלינו שלא נתן לערבים לצאת מכפריהם. אסור לנו לבגוד בכל אלה.

איש מק"י שאל במה הוא מתבקש לעזור. פשוט מאד, הסביר הפקיד. עליכם לארגן מהומות. אני רוצה לראות עשרות פצועים. זה צריך להיות דבר גדול ודרמטי. ראשי המדינה יודעו ויבינו כי אסור להם בשום פנים לבטל את המימשל, למען הבטחון. בסדר, אמר איש מק"י. אולם תמורת שרות זה אנו רוצים מכם שרות מקביל. עליכם לאסור את כל פעילי מק"י, להכות אחרים מהם, להשליכם לבית-הסוהר ללא דין ומשפט, להגלותם למקומות גידחים, לערוך להם משפטים צבאיים, להרעיב את ילדיהם ומשפחותיהם. בצורה זו יהפכו לגיבורים לאומיים, הציבור הערבי יתלכד סביבם, ומפי' לגתנו תשתלט סופית על 200 אלף הערבים. השניים לחצו ידיים, והלכו איש איש לדרך, לבצע את ההסכם.

★ ★ ★

הו תאור דמוני. סבורני ששום פגישה כזאת לא נתקיימה. אך מהלך המאורעות בחודש האחרון — כמו בעשר השנים שקדמו לו — לא יכול היה להיות אחר אילו היה קיים הסכם חשאי לשיתוף-פעולה בין המימשל הצבאי והמפלגה הי קומוניסטית.

מק"י והמימשל הצבאי זקוקים זה לזה, עוזרים זה לזה וגדלים זה הודות לזה. יהיה זה רק מן הצדק אם תעניק ממשלת כרית-המועצות את פרסילנן למושל הצבאי.

הסיבוב האחרון החל ערב יום-העצמאות. מק"י צייתה על הציבור הערבי להחרים את התגינות ואת דגל המדינה. אל תרקדו בתנ תלויים! קראו חבריה. באותו רגע עוד היתה מק"י מיעוט. אמנם, שום ערבי לא רצה לתגוג. לב הערבים לא שמח במלאת עשר שנים למשטר של דיכוי, שלילת חופש התנועה, שדידת אדמות, גי" רוש מכפרים ומשפטים צבאיים.

אולם הרוב לא שוכנע. הושמעו קולות מתונים שהסבירו כי יש להבחין בין ממ" שלה רצה לבין המדינה עצמה. הדגל הוא דגל המדינה כולה, ולא דגל הממשלה הי מדכאה, הפצירו. הדיעה הכללית היתה הי להופיע בחגיגות העצמאות, ולהתירע בו במקום על יחס הדיכוי, העושק והקיפוח. ביום העצמאות נפגשו בכל הי כפרים חוליות של שליחי המימשל עם חוליות חברי מק"י. אלה וגם אלה ערכו סריקות מבית לבית — המימשל דאג להנפת הדגלים, הי קומוניסטים להורדתם.

★ ★ ★

יומ-העצמאות עוד נראו הקומוניסטים טים ברחוב הערבי כפורשים, והדיעה עליהם היתה מחולקת. באחד במאי הם הפכו לגיבורים לאומיים, אשר כל הציבור הערבי, זולת כמה שכירים, מזדהים עמם בגלוי. התודה מגיעה למימשל הצבאי. כמעט ולא יתכן ספק כי הדבר היה מתוכנן מראש בצורת פרובוקציה גראנדיוזי זית. יש להניח כי המטרה היתה באמת לגרום למהומות שיצדיקו את קיום המימ של בעיני הציבור הערבי, המואס בו במידה גוברת והולכת. היוזמים לא היו אנשי הי מימשל עצמם. פקידים סימפאטיים וטובי רצון, אלא אישים בדרג הרבה יותר גבוה. המימשל סירב לתת לקומוניסטים את הי

המימשל הצבאי

המימשל שמחו. היה נדמה להם כי שברו את גבו של הציבור הערבי. עתה החל השלב השלישי. לפתע הוברר לערבים כי אינם חפרי אונים כלל. הישגיו של גמאל עבד אל-נאצר מילאו את ליבם בנאווה. הפיכת מורדי אלג'יריה לצבא ערבי גדול, יעיל ועמורה-הצלחות עשתה עליהם רושם עמוק. יום העשור הזכיר לחם שהם מתנוונים מזה עשר שנים ארוכות. ועל הכל האפילה חעוכרה שלפתי נמצאו צעירים ערביים המוכנים לקום נגד אלות השלטון וללכת לבית-הסוהר.

★ ★ ★

קומוניסטים לא יצרו מצב זה. הם תפסו חלל ריק שנוצר על-ידי הי מימשל הצבאי ואדונו. השבוע אפשר היה לשימוע שיר-הלל עליהם מפי כמרים קאתו" ליים אדוקים ובעלי-אחוזה ריאקציוניים. המצב דומה לזה ששרר בישוב הערבי בארץ בסוף שנות השלושים. רק מעטים היו מוכנים להסתכן, כמו מביאי אוניות המעפילים ומפוצצי תאי-הסלפונים. האידיאו

שיתו של מרי לאומי. הפצועים שהוחבאו בכתים, העצורים כי מחנות-הריכוז, הנאשמים בבתי המשפט הצבאיים היו בעיני הר חוב הערבי שליחי הציבור, שמיני נו את עצמם במלחמת-צדק.

★ ★ ★

שבתי השבוע אצל נכד ערבי באחד הכפרים, כאשר נמסר לי פתק מידי אלמוני. התרצה לראות איש המתחבא מפני המשטרה? נאמר בו. ינעונית בראש. השעה היתה קרובה לחצות, כאשר הובלתי ארוכות בסבך הסימטאות האפלות של הכפר חסר-החשמל, לחדר-אורחים ריק. כעבור רבע שעה נפתחה הדלת ומלי הופיע צעיר שקט ומנומס, משכיל ערבי אופייני. באחד במאי לא הצליח להגיע לנצרת, ויש עדים על כך. אולם המשטרה באה לאסרו, מפאת היותו פעיל באחד הארגונים הקומ"י ניסטיים. הוא נטש את ביתו. אין ספק שמאות אנשים בכפר ידעו על מקום הימצאו. אולם גם מנגנון-ההלשנה העצום של המימ של הצבאי לא הביא להסגרתו.